

Єгипет

Єгипет — країна субрегіону Північна Африка, розташована в північно-східній частині Африки та на Синайському півострові в Азії. Столиця — Каїр.

Площа — 1 млн кв. км, населення — 105 млн осіб. Це президентська республіка з унітарним устроєм.

ВВП — 324 млрд доларів (2019 р.), ВВП на 1 особу — 2,6 тис., ІЛР — 0,70. Отже, Єгипет — це країна, що розвивається.

Чинники, що визначають місце країни в міжнародному поділі праці:

1. Економіко-географічне і стратегічне геополітичне положення:

- країна «периферії»;
- розташована близько до Європи;
- контроль над Суецьким каналом — морським сполученням між Індійським океаном та Середземним морем;
- проблема біженців із Судану та палестинських територій.

2. Природно-ресурсний потенціал:

- мінеральні ресурси — нафта; природний газ; залізні, марганцеві, алюмінієві, мідні руди; золото; фосфорити;
- земельні угіддя (3 % — рілля, 96 % — маловикористовувані і невикористовувані землі);
- агрокліматичні ресурси;
- водні ресурси Нілу й підземні води;
- природні рекреаційні ресурси Червоного моря й узбережжя.

3. Працересурсний і споживчий потенціали:

- понад 100 млн споживачів товарів і послуг, але 27 % мешканців живе за межею бідності;
- чисельність споживачів і робочої сили збільшується щороку приблизно на 2 млн осіб;
- середній вік населення — 24 роки;
- транзит економічних мігрантів;
- 95 % єгиптян проживає в межах 20 км від річки Ніл та її дельти;
- рівень урбанізації — 43 %;
- найбільше місто країни й усієї Африки — Каїр (понад 21 млн), в Александрії проживає 5 млн осіб.

4. Політичний потенціал:

- революція 2011 року змінила економічну політику в країні — економіка Єгипту стала більш відкритою до інвестицій;
- у власності держави залишається багато великих промислових підприємств;
- уряд сприяє збільшенню еміграції робочої сили за допомогою двосторонніх угод, зокрема з арабськими країнами й Італією;
- пріоритетним напрямом державної підтримки бізнесу визначено туризм.

Для сучасної структури економіки притаманне домінування третинного сектора економіки (54 % ВВП).

Первинний сектор економіки традиційно має велику вагу в структурі зайнятості населення — 20 % ВВП.

Єгипет спеціалізується на видобуванні мінеральних ресурсів. Основним напрямом освоєння мінеральних ресурсів залишається нафтова (28-ме місце) й газова промисловості (12-те місце у світі).

Єгипет готує не тільки ресурсну базу для збільшення обсягів видобування нафти й газу, а й кадри, освоює нові технології.

Країна вже повністю задовольняє свої потреби в природному газі і планує повернути собі статус експортера природного газу.

Уряд послідовно добирає інвесторів. З 2014 року в Єгипті освоює родовища компанія «Нафтогаз України».

Єгипет експортує передусім нафту й скраплений газ. Залізні, марганцеві, алюмінієві руди та фосфорити становлять значно меншу частку експорту.

Розвиток і спеціалізацію сільського господарства зумовлює кілька чинників: тропічний клімат і можливість збирати два-три врожаї на рік, родючі зрошувані ґрунти долини й дельти Нілу, висока концентрація сільського населення, приватне землеволодіння, дедалі більший попит на продовольство.

У сільському господарстві виробляють 11 % ВВП, проте воно задовольняє лише 40 % потреб.

Селянські господарства вирощують пшеницю, рис, кукурудзу, сорго, просо, бобові, цукрову тростину, овочі, картоплю. Волокно унікальної якості дає єгипетський бавовник. У країні вирощують надзвичайно смачні манго й гуаву, гранати й апельсини. В оазах традиційно культивують фініки.

З України в Єгипет постачають пшеницю, соняшкову олію, вершкове масло, згущене молоко, м'ясо.

Виробництва **вторинного сектора** економіки також сконцентровані в північно-східній частині країни. Це машинобудування, металургійна, нафтопереробна, хімічна, цементна, текстильна, харчова промисловості.

Базою для розвитку економіки Єгипту стала електроенергетика. Пірамідою XX ст. називають Асуанську греблю на річці Ніл заввишки 111 метрів і завдовжки понад 3,5 км. Гідроелектростанція забезпечувала половину потреб країни пів століття тому. Нині домінують ТЕС на природному газі, нафтопродуктах.

Услід за енергетикою розвивалися виробництва з перероблення нафти. Великі нафтопереробні комбінати (12) працюють на внутрішній ринок і на експорт (бензин, дизельне паливо, сировину для нафтохімії постачають у понад 50 країн світу).

Держава реалізує програму розвитку власної нафтохімічної промисловості. Тепер ці виробництва дають 12 % промислової продукції (аміак, сировина для синтетичних мийних засобів, поліетилен). Комбінати побудовано біля Александрії, Суеца.

Металургія відіграє допоміжну роль. Розвиток туризму, високі темпи будівництва сформували попит на сталь і прокат.

Найстаріший металургійний комбінат в Хелуані (на південь від Каїра), побудований із допомогою Радянського Союзу, у 2021 році припинить

виробництво. А нові, побудовані в індустріальних парках поблизу Каїра, Александрії, Суецького каналу, успішно працюють. Наприклад, арматуру, кутники та іншу подібну продукцію виробляють у Єгипті на 22 заводах.

Це вже приватний капітал, що прийшов у металургію після реформ кінця тисячоліття. Україна поступово втрачає ринок чорних металів у цій країні, де половину імпоротної продукції давали «АрселорМіттал Кривий Ріг» і Дніпровський металургійний завод.

Перший алюмінієвий завод у Єгипті також було побудовано з допомогою Радянського Союзу (всього понад 90 великих підприємств різного профілю). Збільшення попиту на внутрішньому ринку на кольорові метали та вироби з нього стимулював притік інвестицій у виробництво алюмінію (наприклад, канадської компанії АЛКОА).

У Єгипті виробляють холодильники, кондиціонери, телевізори, збирають автомобілі.

Текстильна промисловість — традиційне виробництво, але розвивається технологічно, розширює географію експорту. В Україну імпортують з Єгипту бавовняні тканини й трикотажне полотно.

Третинний сектор — це передусім туризм, торгівля й транспорт.

У Єгипті є два стародавні морські порти — Суец на Червоному морі і Порт-Саїд на Середземному. Вони сполучені між собою Суецьким каналом. Це 193,5 км водного шляху для морських суден.

Керований державною компанією Суецький канал ефективно працює і є одним із трьох китів, на яких тримається розвиток економіки країни. У величезному порту Александрія стоять на якорях судна з усього світу.

У кількох портах побудовано термінали для експорту скрапленого природного газу. Важлива роль Нілу — 3,5 тис. км водного шляху.

Загальна довжина автошляхів — майже 140 тис. км, є 850 км швидкісних автомагістралей. Завдяки сухому м'якому клімату можна без особливих витрат підтримувати дорожню мережу, і велику частку вантажних перевезень у країні здійснює автотранспорт.

Залізниця — найстаріша на материку, й уряд модернізує її. Аеропортів із мощеними злітно-посадковими смугами — 72, найбільший — у Каїрі. Інтенсивний рух в аеропортах, які обслуговують туристичні центри — Шарм-ель-Шейх, Хургада.

Трубопроводами транспортують у Єгипті не тільки нафту й газ, а й продукти їхнього перероблення й воду.

Нафта й газ, Суецький канал і туризм — три кити, на яких тримається економіка Єгипту. В обслуговуванні туристів задіяно до 15% робочої сили, туризм — це 15% валютних надходжень.

Шарм ель Шейх — найпопулярніший курорт Єгипту серед туристів (і українців також). Нове місто, збудоване 30 років тому посеред Синайської пустелі, виглядає справжньою оазою із сучасних готелів, аквапарків та апартаментів.

Місто Хургада пролягло на 36 км уздовж західного берега Червоного моря. Це місце відпочинку єгипетських туристів і туристів з Європи.

Менш відомі українцям інші туристичні центри, наприклад, Таба, Дагаб, Сом Бей, Сафага та інші. Історичними пам'ятками ваблять Каїр, Гіза, Луксор, Асуан, Кусейр, Абу-Сімбел та інші.